

ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG PHONG TRÀO THỂ DỤC THỂ THAO QUẦN CHÚNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH THÁI NGUYÊN

Đào Thị Hoa Quỳnh, Nguyễn Văn Dũng*
Trường Đại học Sư phạm – ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Nghiên cứu này sử dụng phương pháp tham khảo tài liệu, phỏng vấn tọa đàm và thống kê toán học để đánh giá thực trạng phong trào Thể dục Thể thao quần chúng trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên trên các mặt: Thực trạng phong trào Thể dục Thể thao cho mọi người; Thực trạng phong trào Thể dục Thể thao trường học và thực trạng phong trào các môn Thể thao dân tộc. Kết quả điều tra thực trạng cho thấy: Thể dục Thể thao quần chúng phát triển mạnh nhưng chưa đồng đều, tập trung chủ yếu ở thành phố và thị xã; Thể dục Thể thao trường học tuy đã tiến bộ nhiều trong những năm gần đây nhưng chưa đáp ứng được yêu cầu làm nền tảng cho Thể thao thành tích cao. Như vậy, kết quả nghiên cứu này là một trong những căn cứ quan trọng để đưa ra những biện pháp, giải pháp phát triển phong trào Thể dục Thể thao quần chúng trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên trong thời gian tới.

Từ khóa: *Phong trào ; phong trào Thể dục Thể thao; Thể dục Thể thao; Thể dục Thể thao quần chúng; thực trạng.*

Ngày nhận bài: 20/02/2019; Ngày hoàn thiện: 16/6/2019; Ngày duyệt đăng: 17/6/2019

EVALUATING THE ACTUAL OF SPORTS MOVEMENT IN THAI NGUYEN PROVINCE

Dao Thi Hoa Quynh, Nguyen Van Dung*
TNU - University of Education

ABSTRACT

This study used some of reference methods, including interviews and statistical maths, to assess the current status of mass sports movement in Thai Nguyen province on the following aspects: Situation of Fitness Movement Sports for everyone; Actual situation of school sports movement and the status of national sports movement. The results of the survey showed that mass sports developed strongly but not evenly, concentrating mainly in cities and towns. Although school sport has improved significantly in recent years, it still has not met the requirements of being a foundation for high-achievement sports. Hence, this research result would be one of the important bases to come up with measures and solutions to develop mass sports movement in Thai Nguyen province in the future.

Keywords: *Movement; movement of sports; sports; mass physical education; reality.*

Received: 20/02/2019; Revised: 16/6/2019; Approved: 17/6/2019

* Corresponding author. Email: nguyenvandung@dhsptn.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Thái Nguyên là một trung tâm kinh tế - xã hội lớn của khu vực đông bắc hay cả trung du và miền núi phía bắc, tuy nhiên địa hình lại khá phức tạp, chủ yếu là đồi núi. Chính vì những điểm đặc biệt về địa lý của mình, tỉnh Thái Nguyên đã gặp rất nhiều khó khăn trong việc phát triển phong trào Thể dục Thể thao (TDTT) đến các đối tượng và các địa bàn trong tỉnh. Nhưng được sự quan tâm của Tỉnh uỷ, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân tỉnh, phong trào TDTT quần chúng đã đạt được nhiều kết quả đáng khích lệ, phong trào đã được duy trì và phát triển tương đối mạnh, ngày càng thu hút được đông đảo quần chúng nhân dân tự giác tập luyện Thể thao. Tuy nhiên, thực tế cho thấy phong trào TDTT quần chúng vẫn chưa tương xứng với tiềm năng của tỉnh về cả số lượng và chất lượng.

Đánh giá thực trạng phong trào TDTT quần chúng trên địa bàn tỉnh là cơ sở quan trọng để đưa ra các giải pháp phát triển phong trào TDTT quần chúng trên địa bàn tỉnh. Góp phần thúc đẩy phong trào TDTT rộng khắp trong quần chúng nhân dân, từng bước xã hội hóa TDTT.

2. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu đề tài sử dụng các phương pháp sau:

- Phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu;
- Phương pháp phỏng vấn, tọa đàm;
- Phương pháp thống kê toán học.

3. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

TDTT quần chúng là hoạt động tập luyện, rèn luyện thân thể và giải trí nhằm nâng cao sức khoẻ, hoàn thiện thể chất, nâng cao đời sống văn hoá tinh thần. Vì vậy, TDTT quần chúng là bộ phận quan trọng trong hoạt động TDTT của Thái Nguyên. Trong những năm gần đây, kể từ năm 2010, TDTT quần chúng ở Thái Nguyên đã phát triển rõ rệt về quy mô và chất lượng, được đánh giá là một trong những tỉnh có phong trào TDTT quần chúng mạnh trong

cả nước. Điều này được thể hiện rõ rệt thông qua thành tích mà đoàn Thể thao Thái Nguyên giành được trong các giải đấu, tiêu biểu là năm 2016, trong giải Cầu lông, bóng bàn gia đình toàn quốc, Giải vô địch trẻ, giải vô địch dành cho người khuyết tật... Vận động viên Thái Nguyên giành được 40 huy chương các loại, trong đó có 8 Huy chương Vàng, 11 Huy chương Bạc, 21 Huy chương Đồng. Tham gia thi các môn TDTT tại Chương trình Du lịch Qua những miền di sản Việt Bắc, vận động viên của tỉnh giành được 6 giải Nhất, 8 giải Nhì, 3 giải Ba, xếp thứ Nhì toàn Đoàn. Tại Giải vô địch dưỡng sinh toàn quốc, đoàn Thái Nguyên giành 1 Huy chương Đồng. Tham gia các môn thể thao thi đấu và trò chơi biểu diễn tại Ngày hội văn hóa dân tộc Mông toàn quốc, đoàn Thái Nguyên giành 1 Huy chương Vàng, 1 Huy chương Bạc, 1 Huy chương Đồng [1].

Để đánh giá thực trạng phong trào TDTT Quần chúng trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên, đề tài tiến hành đánh giá trên các mặt sau:

3.1. Thực trạng phong trào TDTT quần chúng

Về phong trào TDTT quần chúng của tỉnh Thái Nguyên trong những năm qua, cùng với những thành tựu của công cuộc đổi mới do Đảng lãnh đạo, cụ thể là qua việc triển khai các chương trình, đề án lớn của Chính phủ như: Chiến lược phát triển TDTT Việt Nam đến năm 2020; chương trình phát triển TDTT ở xã, phường, thị trấn giai đoạn 2005 - 2010 và thông qua phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”; phong trào “Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại” do các cơ quan chức năng của tỉnh phối hợp với các cơ quan, ban, ngành, đơn vị, trường học trên địa bàn phát động, phong trào TDTT quần chúng của Tỉnh đã có một số chuyển biến đáng khích lệ. Hiện nay, trên địa bàn của tỉnh có 1.535 câu lạc bộ TDTT cơ sở; 7 Liên đoàn thể thao; 4 câu lạc bộ Thể thao cấp tỉnh, với hơn 1.700 hướng dẫn viên, cộng tác viên TDTT hoạt động thường xuyên. Theo số liệu tổng

hợp của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch: Trong những năm gần đây, Thái Nguyên có 35% dân số thường xuyên luyện tập TDTT; 22,5% gia đình thể thao; 100% cán bộ, chiến sĩ quân đội, công an nhân dân thường xuyên tập luyện thể thao, rèn luyện thân thể. Ngành Giáo dục có 100% giáo viên TDTT đạt chuẩn và trên chuẩn. Số trường đạt giáo dục thể chất có chất lượng: Tiểu học từ 70 - 80%; trung học cơ sở (THCS) từ 85 - 90%; trung học phổ thông (THPT): 100%; trường học có Thể thao ngoại khóa từ 85 - 95% [1].

Tuy nhiên, qua thực tế phỏng vấn 20 cán bộ TDTT làm việc tại Sở Văn hóa Thể thao và du lịch tỉnh Thái nguyên, Trung tâm TDTT tỉnh Thái Thái Nguyên, Trung tâm Dịch vụ và Thi đấu Thể thao tỉnh Thái Thái Nguyên, phòng văn hóa Thể thao huyện Đồng Hỷ,... cho thấy phong trào TDTT quần chúng của tỉnh Thái Nguyên phát triển không đồng đều trong toàn dân mà tập trung nhiều ở các thành phố thị xã và các đối tượng như học sinh - sinh viên, lực lượng vũ trang. Các nội dung hoạt động Thể thao ở các đối tượng khác nhau cũng có sự khác biệt đáng kể. Kết quả được thể hiện qua bảng 1 cho thấy: Ở các đối tượng khác nhau, với những đặc trưng về môi

trường làm việc, về giới tính, lứa tuổi ... nên cũng có những sự khác biệt đáng kể về việc lựa chọn các môn Thể thao để tập luyện.

- *Đối với lực lượng cán bộ, công nhân viên chức:* Do có nhận thức cao, hiểu biết rõ về lợi ích của luyện tập TDTT, có điều kiện làm việc, sinh hoạt khá nề nếp, ổn định, tập trung chủ yếu ở thành phố, thị xã, thị trấn, các khu đô thị nên các môn thể thao được công nhân viên chức tập luyện khá đa dạng, thông thường là các môn thể thao có sân bãi nhỏ gọn, có thể trong khuôn viên của cơ quan, đơn vị như: Bóng bàn, Cầu lông, Bóng chuyền, Cờ vua, Thể dục phòng chống mệt mỏi, Thể dục dưỡng sinh...

- *Hoạt động TDTT trong lực lượng thanh niên:* Các môn Thể thao chủ yếu nằm trong phân phối chương trình do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành như: Bóng Chuyền, Cầu lông, Bóng đá, Điền kinh, Bóng bàn, Đá cầu, Cờ vua.

- *Hoạt động TDTT trong đối tượng nông dân:* Do còn nhiều hạn chế về điều kiện tập luyện, cơ sở vật chất phục vụ quá trình tập luyện nên các môn Thể thao được lựa chọn thông thường là các môn thể thao đơn giản, dễ tổ chức ít tốn kém như: Đẩy gậy, Bắn nỏ, Vật dân tộc, Bóng chuyền hơi.

Bảng 1. Thống kê môn Thể thao thường tập luyện của các đối tượng khác nhau trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên

TT	Nội dung Đối tượng
----	-----------------------

- *Hoạt động TDTT trong đối tượng người cao tuổi và người khuyết tật:* Do đặc trưng về độ tuổi, sự đặc biệt về thể hình nên môn thể thao được lựa chọn của hai đối tượng này thường là một số môn nhẹ nhàng như: Thể dục dưỡng sinh, Cờ tướng, Bóng bàn...

- *Hoạt động TDTT trong lực lượng vũ trang:* Huấn luyện thể lực và phát triển phong trào TDTT là một trong những nội dung quan trọng nhằm nâng cao sức khỏe, bảo đảm hoàn thành nhiệm vụ sẵn sàng chiến đấu của lực lượng vũ trang. Vì vậy, Các môn Thể thao được phát triển trong đối tượng này cũng khá đa dạng và mang tính đặc thù như: Việt dã, Vượt vật cản, Điền kinh, Bơi lội, Bóng đá, Bóng chuyền, Cầu lông, Vật, Võ, Bắn súng trường hơi.

3.2. Thực trạng phong trào TDTT trong trường học

Những năm gần đây, công tác giáo dục Thể chất cho học sinh, sinh viên trong nhà trường các cấp được ngành Giáo dục và Đào tạo tập trung chỉ đạo nhằm đổi mới và nâng cao chất lượng, bảo đảm các yêu cầu về giảng dạy. Giảng dạy đúng chương trình và kiểm tra tiêu chuẩn rèn luyện thân thể. Hiện nay số giáo viên chuyên trách TDTT ở các trường phổ thông về cơ bản đã được đảm bảo, việc thực hiện chương trình giảng dạy TDTT nội khóa của nhà trường các cấp ngày càng có nề nếp [1]. Để thấy được rõ hơn thực trạng phong trào TDTT trong trường học trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên, đề tài tiến hành điều tra 209 trường về việc thường xuyên thực hiện

chương trình giáo dục thể chất nội khóa và ngoại khóa, kết quả được trình bày ở bảng 2 cho thấy: Trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên, công tác giáo dục Thể chất nội khóa đã được quan tâm thích đáng. Cụ thể là: 100% số trường được điều tra đã thực hiện chương trình giáo dục Thể chất nội khóa. Tuy nhiên, phong trào TDTT ngoại khóa ở các trường lại chưa được quan tâm đúng mức. Ở khối trường tiểu học, chỉ có 28% số trường tổ chức hoạt động TDTT ngoại khóa, các trường trung học cơ sở là 59,55% ở các trường trung học phổ thông là 85,71% và đạt 70% ở các trường Đại học, Cao đẳng.

Như vậy, việc phát triển phong trào TDTT ngoại khóa trong trường học các cấp trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên, đặc biệt ở các trường Tiểu học và Trung học cơ sở là vấn đề cần thiết và cấp thiết.

3.3. Thực trạng phong trào các môn thể thao dân tộc

Thái Nguyên là tỉnh có đặc điểm địa lý đặc biệt; có vùng núi cao, là một mảnh đất văn hiến, có truyền thống lịch sử lâu đời. Trong nhân dân vẫn lưu giữ nhiều môn thể thao dân tộc, các trò chơi dân gian, đậm đà bản sắc dân tộc. Ngành TDTT trong quá trình xây dựng và phát triển luôn có ý thức tìm tòi để khôi phục và phát triển các môn thể thao dân tộc làm phong phú hơn đời sống văn hoá, tinh thần của người dân Thái Nguyên, từng bước gắn các môn thể thao dân tộc, các trò chơi dân gian vào lễ hội và du lịch.

Bảng 2. Thực trạng số trường thực hiện chương trình giáo dục thể chất nội khóa, ngoại khóa thường xuyên (n = 209)

TT	Nội dung	Số trường	Nội khóa		Ngoại khóa Thường xuyên	
			Số trường	%	Số trường	%
1	Tiểu học	75	75	100	21	28
2	Trung học cơ sở	89	89	100	53	59,55
3	Trung học phổ thông	35	35	100	30	85,71
4	Đại học, Cao đẳng	10	10	100	7	70
Tổng số		209	209	100	111	60,8

Bảng 3. *Thực trạng khai thác bảo tồn và phát triển các môn thể thao dân tộc, các trò chơi dân gian ở các địa phương tỉnh Thái Nguyên*

TT	Tên các môn thể thao dân tộc, các trò chơi dân gian	Tên địa phương có các môn thể thao dân tộc, các trò chơi dân gian	Thực trạng phát triển hiện nay	
I	Các môn thể thao dân tộc			
1	Đẩy gậy			
2	Bắn nỏ			
3	Kéo co	Đại Từ, Phú Bình, Đồng Hỷ, Võ Nhai,	Vẫn duy trì tổ chức trong những ngày lễ, truyền thống	
4	Vật dân tộc	Phú Lương, Định Hóa, Phổ Yên		
II	Các trò chơi dân gian			
1	Tung còn			

Trong những năm gần đây, các môn thể thao dân tộc đã được quan tâm nhiều hơn. Một số môn thể thao dân tộc đã được tổ chức nghiên cứu phục hồi và có kế hoạch phát triển ở các huyện Phú Bình, Đồng Hỷ, Võ Nhai, Định Hóa, Đại Từ... như: Đẩy gậy, Kéo co, Ném còn, Vật tay. Đến nay, hệ thống thi đấu các môn thể thao dân tộc đang từng bước được hoàn thiện và ổn định. Ngoài ra, ngành TDTT đã khuyến khích tạo điều kiện cho các địa phương khôi phục, phát triển các môn thể thao truyền thống gắn liền với các lễ hội của địa phương như: Lễ hội chùa Hang; Lễ hội núi Vãn, núi Võ; Lễ hội Chùa cầu Muối Phú Bình... với các môn truyền thống như: Vật dân tộc, Bắn nỏ, Đá cầu, kéo co, Đẩy gậy...[2]

Thống kê thực trạng phong trào các môn thể thao dân tộc trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên được trình bày ở bảng 3 cho thấy: Các môn thể thao dân tộc và các trò chơi dân gian trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên vẫn được duy trì. Tuy nhiên, chỉ dừng lại ở mức duy trì tổ chức trong những ngày lễ tết truyền thống chứ chưa phát triển rộng khắp như một nhu cầu tập luyện TDTT của nhân dân.

Như vậy, phát triển sâu, rộng các môn thể thao dân tộc và các trò chơi dân gian ở các địa phương trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên là cần thiết và cấp thiết.

4. Kết luận

- Từ kết quả nghiên cứu trên cho thấy, công tác TDTT quần chúng của tỉnh Thái Nguyên

trong những năm gần đây đã có chuyển biến và tiến bộ đáng kể, thu hút được đông đảo quần chúng nhân dân tham gia. Tuy nhiên, phong trào TDTT quần chúng của tỉnh còn phát triển không đồng đều trong toàn dân mà tập trung chủ yếu ở các thành phố, thị xã và các đối tượng như học sinh - sinh viên, lực lượng vũ trang.

- TDTT trường học tuy đã tiến bộ nhiều trong những năm gần đây, nhưng chưa đáp ứng yêu cầu góp phần xây dựng nguồn nhân lực của Thái Nguyên và yêu cầu làm nền tảng cho thể thao thành tích cao.

- Thực trạng phát triển các môn thể thao dân tộc và các trò chơi dân gian trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên vẫn được duy trì phát triển. Tuy nhiên, chỉ dừng lại ở mức duy trì tổ chức trong những ngày lễ tết truyền thống chứ chưa phát triển rộng khắp như một nhu cầu tập luyện TDTT của nhân dân.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Bộ Giáo dục & Đào tạo, *Công văn 3946/BGDĐT-GDTC về việc thực hiện nhiệm vụ giáo dục thể chất, thể thao và y tế trường học*, 2018.
- [2]. Dương Văn Vĩnh, *Xây dựng mô hình hoạt động TDTT xã phường, thị trấn trên địa bàn Thái Nguyên giai đoạn 2008 – 2010, tầm nhìn đến năm 2020*, Báo cáo kết quả nghiên cứu khoa học, Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Thái Nguyên, 2009.
- [3]. <http://www.tdtt.gov.vn/tabid/69/ArticleID/20529/Default.aspx>.

